

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 1957, sp. zn. 2 Tz 119/57

Číslo: 90/1957

Právní věta:

Pre posúdenie, či vyžaduje stav veci jej vrátenie prokurátorovi na došetrenie odvolacím súdom (§ 275 ods. 2 tr. por.), musí odvolací súd uvážiť, či sú dané tieto dve podmienky:

- a) či je v danom prípade nutné došetrenie takých skutočností, bez ktorých nie je možné spravodlivé rozhodnutie veci a
- b) či vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie urychlí prejednanie veci, t. j. či urýchlí spravodlivé rozhodnutie.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.09.1957

Spisová značka: 2 Tz 119/57

Číslo rozhodnutí: 90

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Odvolací soud, Prokurátor, Vrácení věci prokurátorovi k došetření

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalobou Okresného prokurátora v Krupine bol obžalovaný stíhaný pre trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 1 tr. zák. a priestupok proti ochrane občianskeho spolužitia podľa § 127 tr. zák. spr., ktorých sa podľa obžaloby dopustil tým, že 1. decembra 1956 v nočných hodinách odcudzil na škodu P jednu sliepku v hodnote asi 50 Kčs a keď bol od P prenasledovaný, sliepku pustil a k nemu dobehajúceho P udrel viackrát drevenou haluzou po tvári a spôsobil mu odreniny.

Ludový súd v Krupine uznal obžalovaného vinným trestným činom krádeže podľa § 247 ods. 1 tr. zák. a priestupkom proti ochrane občianskeho spolužitia podľa § 127 tr. zák. spr. V odôvodnení rozsudku ľudový súd uviedol, že obhajoba obžalovaného, ktorý trestnú činnosť v celom rozsahu popieral, je vyvrátená svedeckou výpoveďou poškodeného P a jeho sestry R, ktorí potvrdili, že páchatel'a krádeže hneď prenasledovali, dohonili ho a bezpečne poznali obžalovaného. Svedkyňa R zobrala tiež čapku, ktorá páchatel'ovi krádeže spadla z hlavy. Ich svedecká výpoveď podľa názoru ľudového súdu je podporovaná ďalším svedkom, členom VB, ktorý potvrdil, že služobný pes, keď mu dali oňuchať čiapku, ktorú zobrala R, vyštekal trikrát na obžalovaného. Bratovi obžalovaného a jeho matke, ktorí

potvrďovali, že v noci na 1. decembra 1956 obžalovaný u nich spal a nevzdialil sa z domu, súd neuveril, lebo títo svedkovia sú v rodinnom pomere s obžalovaným a svoju výpoveď o niektorých skutočnostiach menili.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie obžalovaného uznesením zrušil rozsudok ľudového súdu a podľa § 275 ods. 2 tr. por. vrátil vec prokurátorovi na došetrenie. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že ľudový súd sa nezaoberal obhajobou obžalovaného a neobjasnil všetky okolnosti významné pre posúdenie veci. Obžalovaný poprel vierohodnosť svedkov P a R, lebo s nimi žije v hneve, pretože obžalovaný v r. 1949 pobil krstného otca P. Podľa záveru krajského súdu bude treba zistiť, či obžalovaný žije v nepriateľskom pomere s poškodeným a jeho sestrou, ďalej bude treba vypočúť suseda poškodeného P na tú okolnosť, či R – keď mu táto hovorila o čine – uviedla, že v páchatelovi poznala obžalovaného alebo či hovorila iba o zbojníkovi bez udania mena. Krajský súd tiež uviedol, že bude treba vypočúť člena VB, ktorý prijal hlásenie krádeže od brata poškodeného, na to, či tento uvádzal, že P a R chytili pri čine obžalovaného a konečne bude treba opatriť výsledok skúšky vlasov obžalovaného a vlasov nájdených na čiapke stratenej páchatelom krádeže spiecky na mieste činu a zobratej R. Podľa názoru krajského súdu všetky tieto okolnosti mali byť zistené už v prípravnom konaní a je preto žiadúce po zrušení rozsudku prvého súdu vec vrátiť prokurátorovi na došetrenie v zmysle § 275 ods. 2 tr. por.

Najvyšší súd zamietol sťažnosť pre porušenie zákona podanú generálnym prokurátorom.

Odôvodnenie:

Sťažnosť pre porušenie zákona vytkla, že dôkazy vypočutím svedkov uvedených v uznesení krajského súdu sú pre posúdenie veci nerozhodné a že výsledok skúšky s vlasmi si mohol krajský súd zaobstarať sám. Podľa názoru sťažnosti pre porušenie zákona odvolací súd mohol postupovať podľa § 278 tr. por. a v žiadnom prípade nemal vec vracat na došetrenie prokurátorovi, lebo mohol nariadiť došetrenie prvému súdu a postup podľa § 275 ods. 2 tr. por. nie je možný, ak po zrušení rozsudku môže doplnenie urobiť prvý súd.

Uznesením krajského súdu nebol porušený zákon.

Podľa § 275 ods. 1 písm. b) tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok, ak je to potrebné pre nejasnosť alebo neúplnosť skutkových zistení a podľa § 275 ods. 2 tr. por. môže pri zrušení rozsudku tiež vysloviť, že sa vec vracia prokurátorovi na došetrenie, ak to považuje za potrebné pre náležité objasnenie veci.

Podmienkou pre postup odvolacieho súdu podľa § 275 ods. 2 tr. por. je, že odvolací súd takýto postup považuje za potrebný. Ide teda o otázku, kedy sa javí potrebným, aby vec bola po zrušení rozsudku súdu prvej stolice vrátená až do stavu prípravného konania (§ 203 ods. 2 tr. por.) vyžadujúceho nové súdne konanie od počiatku tohto, teda za podmienok uvedených v § 196 tr. por., aj nové predbežné prejednanie obžaloby (§ 206 ods. 1 tr. por.).

Pre správne zodpovedenie tejto otázky treba predovšetkým vychádzať od účelu prípravného konania, v ktorom majú byť všetky okolnosti potrebné na posúdenie prípadu vyšetrené tak, aby bol splnený základný účel konania o trestných činoch vymedzený v § 1 ods. 1 tr. por., t. j. aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní. S tým však úzko súvisí požiadavka zdôraznená v dôvodovej zpráve k trestnému poriadku, aby totiž bol postavený pred súd iba taký obžalovaný, dotyčne ktorého to výsledky prípravného konania dostatočne odôvodňujú, aby tým boli zamedzené mravné a popriprade aj hmotné škody vznikajúce občanovi následkom jeho bezdôvodného postavenia pred súd. Na riadne splnenie tohto účelu trestný poriadok ukladá organom činným v trestnom konaní, aby postupovali z úradnej povinnosti, pričom § 182 ods. 2 tr. por.

zdôrazňuje iniciatívu vyšetrovacích orgánov smerujúcu na čo najúplnejšie vyšetrenie všetkých skutočností potrebných na posúdenie prípadu, najmä pokiaľ ide o zaobstaranie dôkazov, bez rozdielu, či svedčia v prospech alebo v neprospech obžalovaného. Dôsledkom týchto zásad je ustanovenie § 189 tr. por., podľa ktorého prokurátor podá obžalobu iba vtedy, ak výsledky prípravného konania dostatočne odôvodňujú postavenie obžalovaného pred súd. Každý trestný prípad má preto už v prípravnom konaní byť tak objasnený, aby konanie pred súdom vedúce k oslobodzujúcemu rozsudku bolo oba výnimkou.

Ak preto výsledky doterajšieho konania sú také, že aj v odvolacom konaní zostáva pochybným, či obžalovaný bol dôvodne postavený pred súd, pretože skutkový stav zostal v prípravnom konaní tak neobjasnený, že je pochybné, či skutok obžalovanému za vinu kladený obžalovaný skutočne spáchal, alebo či je trestne odpovedný vzhľadom na jeho pričetnosť, či sú tu skutočnosti majúce za následok zánik trestnosti, alebo či už bol obžalovaný pre ten istý skutok odsúdený a pod., takže - ak sa predbežne prejednávala obžaloba - táto nemala byť prijatá, je daná jedna z dvoch podmienok pre to, aby vec, po zrušení rozsudku súdu prvej stolice, bola odvolacím súdom podľa § 275 ods. 2 tr. por. vrátená prokurátorovi na došetrenie.

Druhá podmienka pre takýto postup vyplýva z druhej základnej požiadavky ovládajúcej podľa trestného poriadku trestné konanie. Je to zásada vytyčená v § 1 ods. 2 tr. por., aby všetky orgány činné v trestnom konaní prejednali trestné veci čo najrýchlejšie. Ide tu o požiadavku majúcu významné dôsledky nielen formálneho rázu. Okrem úspory trov trestného konania vyžadujúcej, aby zásadne nebolo zmarené žiadne konanie alebo pojednávanie orgánov činných v trestnom konaní, najmä však súdov urýchlené prejednanie trestnej veci tesne s výchovnými pôsobením trestného konania ako na páchatela, tak aj na ostatných členov spoločnosti.

Pre konečné posúdenie, či vyžaduje stav veci jej vrátenie prokurátorovi na došetrenie odvolacím súdom, musí odvolací súd uvážiť, či sú dané obidve uvedené podmienky, t. j.

- a. či je v danom prípade nutné došetrenie takých skutočností, bez ktorých nie je možné spravodlivé rozhodnutie veci a
- b. či vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie urýchlí prejednanie veci, t. j. či urýchlí spravodlivé rozhodnutie.

Ak sú dané obidve tieto podmienky, odpovedá vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie odvolacím súdom ustanoveniu § 275 ods. 2 tr. por., lebo iba v takom prípade môže taký postup javiť sa ako potrebný.

Ak by preto doplnenie konania odvolacím súdom, alebo súdom prvej stolice mohlo viesť k rýchlejšiemu rozhodnutiu veci, než vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie, nie sú dané podmienky pre postup odvolacieho súdu podľa § 275 ods. 2 tr. por.

V súdenom prípade obžalovaný už v prípravnom konaní rozhodne popieral, že by bol páchatelom krádeže sliepky na škodu P a preukazoval svoje alibi.

Bez prešetrenia obhajoby obžalovaného, najmä ale bez prešetrenia vierohodnosti výpovedi poškodeného P a jeho sestry R a bez vyšetrenia, či vlasy obžalovaného sú totožné s vlasmi nájdenými na čiapke, ktorú páchatel súdnej krádeže stratil na mieste činu, zostáva pochybným, či zažalovaný trestný čin spáchal obžalovaný. Na odstránenie tejto závažnej pochybnosti bude musieť byť prešetrené, či je správne tvrdenie obžalovaného, že P a R sa na neho hnevajú, či títo svedkovia susedovi poškodených oznámili meno páchatela krádeže, ktorého vraj poznali, a či brat-poškodeného meno tohto páchatela oznámil pri hlásení prípadu členovi verejnej bezpečnosti. Bude ďalej treba zistiť, prečo pri stopovaní páchatela krádeže bol použitý policajný pes, keď poškodený páchatela

spoznal. Bude tiež treba preveriť obhajobu obžalovaného, že aj ďalší svedkovia môžu potvrdiť, že v noci na 1. decembra 1956 spal u svojho brata. Najmä ale bude treba znalecké, resp. kriminalistické vyšetrenie, či vlasy obžalovaného a vlasy na čiapke nájdené na mieste činu sú alebo nie sú totožné. Ide teda o celý rad dôkazov, ktorými podľa napadnutého uznesenia krajského súdu bude treba doplniť dokazovanie. Z týchto dôkazov predovšetkým dôkaz kriminalistickým vyšetrením totožnosti vlasov je takej povahy, že jeho vykonanie v prípravnom konaní je ďaleko jednoduchšie, než v odvolacom konaní ako čo do podmienok technických, tak aj čo do času. Nie je tiež vzhľadom na nejasnosť celej veci a obsiahlosť došetrovania vylúčené, že bude treba previesť ešte ďalšie dôkazy po prevedení dôkazov naznačených v uznesení krajského súdu. Pokiaľ potom ide o dôsledky vyplývajúce z povahy skutočností, ktoré treba ešte zisťovať, nie je vylúčená možnosť, že trestné stíhanie obžalovaného by bolo treba zastaviť [§ 192 ods. 1 písm. c) tr. por.], ak by prokurátor musel dôjsť po došetrení k záveru, že podozrenie, že skutok spáchal práve obžalovaný, nie je dostatočne odôvodnené.

Ak za takého stavu odvolací súd po zrušení rozsudku súdu prvej stolice vrátil vec prokurátorovi na došetrenie, neporušil zákon v § 275 ods. 2 tr. por. Naopak postupoval v plnej zhode s týmto ustanovením.

Bolo preto treba sťažnosť pre porušenie zákona podľa § 294 tr. por. zamietnuť.